ex num.8. & ad eum Græu. conſid.2.num.10. Noal. d.caſu 8.n.138.verſ.Sed tamen his non obſtant.

113 Secunda ſpecialis, & extraordinaria tranſmiſſio introducta eſt in l.ventre 83.aliàs 84.ff.de acq hered. l.4.§.fin. cum l.ſeq. ff.de bon.poſſ.contr. tab. in fauorem filij, heredis à patre ſcripti, prætetito ventre, ac interim, decedentis, cum hereditatem adire propter ventris in certitudinem nequiuit, l. cum quidam 30.§.quod dicitur, ff.de acqu.hered. nam cùm nato quoque poſthumo, & ex ea cauſa reſciſo teſtamento heres eſſe cum eo poſſit ab inteſtato, & ſi interim bonorum poſſeſſionem ex Prætoris beneficio petere poſſet, & ea non petita deceſſerit, idem ius ad quemcumque heredem ſuum transfert, quod extraneo heredi ſcripto non æque conceſſum eſt, vt & conſtat ex l.3.§.fin.ff.ad Silan. qua de re diſſerunt vltraordinarios Sarm. ſelect. interp.lib. 4.ad l.ſi filius heres, ff.de liber. & poſth.nu. 5. Duaren. in paraph.ad tit.ff de acquir.hered. c.5. §. capimus explicare, Alciat. lib.3.pareg. cap. 14.Eman. Coſta ſelect.interpr.lib. 2. cap.1.numer.5.verſ. Qua ratione, & numer. 6.Antonius Gouean. vari. lect. lib.1. cap.4.ad med.Ant.Fab.lib.1.coniect.cap.10.& d. lib.14.cap.1.poſt princi.verſ.Sicut.& decreto, Donel. lib.7.commentar. cap.4.verſ. Altera cauſa, & ad eum Oſual. lit.H, D.Pichard. ad tit.de acquir.hered. cap. 31.numer.vlt. Noal. d.caſ.8.num.136. verſ. Si autem non adiuit.

114 Tertia fuit introducta in l. 3. §.eleganter, & in l. 4. ff.ad S. C. Silan. vbi cùm eo S. C. cautum eſſet, vt domino in domo ſua occiſo, omnes eius ſerui, qui ſub eodem tecto fuiſſent, quæſtioni ſubderentur, l.1.in princ. & §.item illud 24. cum §§ſeqq.ff.eod.quibus apud nos conſonat l.5.tit. 21. part.4.l.fin.titu.8.& l.7.tit.30.part.7. ſed & additum, quòd ſi heres, legatariuſve ante quæſtionem de illis habitam teſtamentum publicauerit, aut ex eo hereditatem adierit, hereditas, vel legatum ab eo auferatur, & in fiſcum redigatur, d. l.3. §. quod ad cauſam 18.l.neceſſarios 5.§.non alias, l. cum fiſco 9.l.ſi ſequens 15.cum aliis illius tit l.3.l. cum fratrem 9.Cod. de his quib.vt indig.& apud nos l.13.vbi Greg.gl.1.& 5.& l.16.tit.7.part.6. conſequenter & illud conſtitutum eſt, vt ſi interim dum eius rei inquiſitio pendet, heres non adita hereditate deceſſerit, vtiles actiones hereditarias ob iuſtum hoc impedimentum in heredem ſuum tranſmittat, notant, & explicant vltra ordinarios ibi, Guil. Bene. d. verb.mortuo itaque in 2.num.188.Duar.d.cap. 5.§. Tertius caſus, Donel. d.cap.14.§.cauſa, & rei æquitas, & ad eum Oſual.lit.G,Ant.Fab.d.lib.14.coniect.c.1.poſt princ.verſ. Sine conceſſis. D.Pichar.d.cap. 31.num.13.Noal. d.num.138. in princip.

115 Quarta & vlt. eodem exemplo introducta eſt à Prætore in Carboniano edicto, quod tunc competit, cum extraneus heres ſcriptus eſt in eo teſtamento, in quo filius impubes ſit præteritus cui ille filiationis controuerſiam facit, iubet enim, vt perinde huic cauſa cognita bonorum poſſeſſio contr. tab.detur, ac ſi nulla ipſi controuerſia facta fuiſſet, in tempus pubertatis illa dilata, l.1.& toto tit.ff. de Carbon.edicto, quod & apud nos cautum eſt in l.7.tit. 22.p.3.l.2.verſ.Pero ſi el heredero tit.14.p.6.nam cum interim ſcriptus heres bonorum poſſ. ſecundum tab.petere nequeat, l.1.ff.de bon.poſſ.ſecund.tab.inde effectum eſt vt ei medio hoc tempore decedenti ita ſuccurreretur, vt ius ſibi ad hereditatem competens ſi appareat poſtea impuberem iſtum filium non fuiſſe, in heredem ſuum transferat; quo pertinet Tex.in l.ſcriptus 12.ff.de Carbon.edicto, cui ſimilis in l.4.& in l.filius qui patri 42. §.ſi falſum ff. de bon.lib. l. ſi quis filium 34.C.de inoff. teſtam.proſequuntur Duar.d.c.5 §.2.caſus, Donel.d.§.cauſa & rei, verſ.Carbonianum, Ant. Fab.d.c.1.poſt princ.verſ.Quo exemplo.D.Pichar. d.c.31.n.14.Noal.d.n. 138.ad fin. qui per totum num. adhibita diſtinctione alios caſus complectitur, & excludit.

Ex dictis hactenus circa tranſmiſſiones, tam iure ordinario, quam extraordinario heredi heredis competentes, ſatis ſuperque conſtat, nullam aliam hypotheſi, diſſertat. 8. à qua ſequentes vſque in hanc deriuauimus propoſitæ, adaptari poſſe, quam reſtitutionis integrum, quam Ioannes à Palma ex perſona Franciſcæ vxoris, cui heres extitit, prætendere poſſet, ob iuſtam ignorantiam, quam illa habuit hereditatis ſibi delatæ ab Andrea Philippo apud indos decedente, hanc verò nedum non intentauit, vt d. diſſertat. 8. ſub num. 32. diximus, ſed nec neceſſariam ſibi eſſe putauit, nam ac ſi hereditas Andreæ, quaſi adita ad ſe velut heredem heredis translata eſſet, quod ſoli heredi ſui heredis conceſſum eſt ex latè traditis à n. 27. id quod ipſi Andreæ debebatur ex ea cauſa petiit. 116

Ex iiſdem quoque ſequens caſus deciſus eſt in Granatenſi curia me iudice 2. die Martij anni 1632. cum enim D. Catherina Dardon, vxor Ioannis de Maqueda Merzillo Aſtigienſis ciuis anno 1597. ipſum moriens reliquiſſet bonorum ſuorum vſumfructuarium, proprietatis autem heredes feciſſet tres fratres ſuperſtites, & duorum aliorum defunctorum filios in capita vocatos, bonorum autem partitio inter heredes dilata fuiſſet vſque ad an. 1608. quo tempore nonnulli ex heredibus defuncti fuerant, ac viuentes eam ex mandato iudicis fecerunt, & communi conſenſu approbarunt, poſtmodum ann. 1629. Ioanne vſufructuario diem ſuum obeunte, cùm ex vocatis ſola tunc ſupereſſet D. Aloyſia Dardon, teſtatricis ex fratre neptis, liberi aliorum heredum, tam eorum, qui tempore illius partitionis è vita migrauerant, quam illorum, qui tunc ſuperſtites fuerant, bonorum poſſeſ. pro indiuiſo, donec noua inter ipſos, & Aloyſiam partitio fieret ſibi decerni, poſtularunt, idque ita iudex decreto ſuo iuſſit, reclamante licèt parte Aloyſiæ, quæ ad ſe ſolam totam hereditatem pertinere contendebat, adeoque ab eiuſmodi decreto appellans noſtram accerſiuit curiam, in qua id quidem quoad liberos heredum, qui primæ partitionis tempore extremum diem clauſerant, reuocandum duximus, quòad cæteros verò confirmauimus, quia cum ſcripti heredes, qui non teſtatricis liberi, ſed fratres erant, aut pro fratribus, hereditatem quam non adierant, tranſmittere ad ipſorum heredes vltra anni ſpacium non poſſent, l. quoniam ſororem 7. C. de iur. deliber. iunctis quæ ad 2.&3. tranſmiſſionis ſpeciem latè diximus, aditio autem nulla expreſsè facta apparuiſſet, eam quoad tranſmittendum, vel non, æſtimauimus ex tempore primæ partionis inter ſcriptos heredes tunc viuentes factæ, inter quos ea tacitam aditionem, ſiue pro herede geſtionem induxit, cùm non niſi inter coheredes, ſiue communes hereditatis dominos fiat, l. 1. & 2. l. cum putarem 36. aliàs 37. verſ. Sed tu videris, cum aliis ff. fam. erciſ. l.pro herede 20. §. Papinianus, ff. de acqu. hered. iuncta l. ſed ſi fortè 6.ff.de reb. eor. proœm. & l. 1. vbi Greg. gl. 1. ac l.2. tit. 15. p. 6. ex quibus & aliis ſic notarunt Card. Pariſ. conſ. 16. num. 16.& 47.lib.2.Crauet.conſ.967 num.14.lib.6. Ioan.Bapt.Aſin.ad l.4. §.ne quis putet, num. 169.& 170.ff.de religioſ.& ſumpt.fam. pag.mihi 167.Menoc. de præſump.lib.4.præſumpt.101.num.19.

Deciſio incidens Granatenſis.

DISSER

DISSERTATIO XII.

De ſecundo domus conductore per ſcripturam priuatam, an præferatur primo, lapſo ſuæ conductionis tempore in poſſeſſione manenti, virtute relocationis, quam ſibi prius factam teſtibus probare contendit? ad l. ne cui 32. C.de locat. & conducto.

SVMMARIA.

1 Duæ diſſertationis huius hypotheſes, ex facto in Hiſpalenſi Senatu agitatæ referuntur.
2 Conductor primus regulariter non poteſt dominum cogere, vt rem ſibi relocet pro eodem pretio, quod alter offert, imò poteſt dominus pro libito prima locatione finita alteri rem locare, niſi dominus per ſcripturam ſe adſtrinxerit ad relocandum, ad l. ne cui C.de locato.
3 Ratio communis eius legis, in præſumpta conductorum fraude conſiſtit.
4 Probatio ſuperflua, quæ etſi facta ſit, non releuat, admittenda non eſt.
5 Conductorem primum, qui ſibi reconductionem factam eſſe teſtibus probare contendebat, altero contendente ſibi locationis inſtrumentum à domino factum eſſe, non fuiſſe ad reconductionem probandam aduerſus conductorem inſtrumentarium admiſſum in conſilio Neapolitano teſtatur Vincentius de Franchis, quem nonnulli alij ſequuti ſunt.
6 Praxis Neapolitani conſilij, & intelligentia l. ne cui, C. de locato, à Nicolao Antonio Gizarello, & aliis tradita refertur, & impugnatur à n.48.
7 Conductor primus, qui ante finitam locationem eius prorogationem verbalem obtinuit, præferendus eſt ſecundo, tametſi ſcripturam habenti, iuxta veriorem ſententiam, quam conſilium Neapolitanum nouiſſimè ſequutum eſt, impugnatis prioribus deciſionibus Vincentij de Franchis.
8 Scripturæ prælatio nulla datur conductori eam aliàs habenti, reſpectu eius, qui verbalem conductionem habet.
9 Quod lex non dicit, nec nos dicere debemus.
10 Probatio vbi facienda eſt in ea re, quæ ex peculiari ipſius natura non magis teſtes exigit, quàm inſtrumenta, prout in contractibus regulare eſt, parem illi vim cum iſtis obtinent, & num.42. ad finem.
11 Locationis probatio non minùs per teſtes quàm per ſcripturam fieri poteſt.
12 Taciti & expreſſi idem regulariter eſt iudicium; in quam rem nonnulla iura inducuntur, & exploditur vulgaris allegatio legis cum quid 3.ff. de rebus creditis.
13 Patientia ſola domini, vt conductor finito locationis tempore in re locata permaneat, tacitam inducit relocationem, eiſdem illius qualitatibus gaudentem, in prædiis ruſticis pro ſequenti anno, in vrbanis autem prout quiſque habitauerit.
14 Domini ad certum tempus locantis expreſſus conſenſus, teſtibus probatus, quòd conductor pro aliquo alio tempore in re conducta permaneat, verbalem, & expreſſum eius temporis relocationem efficit, eiſdem qualitatibus gaudentem, & poſteriori, etiam ſcriptura vallata, omninò præferendam.
15 Expreſſum multò potentiùs quàm tacitum operatur.
16 Reconductio expreſſa, ſeu conductionis prorogatio, indiſtinctè procedit, ſiue præcedens ſine ſcriptis facta fuerit, ſiue etiam in ſcriptis ex neceſſitate ſeu ſubſtantia contractus, puta virtute prauiæ conuentionis, vt in ſcriptis fiat.
17 Reconductioni tacitæ locus non eſt, ſi præcedens conductio in ſcriptis facta fuerit ex ſubſtantia contractus.
18 Legis item quæritur 13. aliàs 14. §. qui impleto, ff. locati, verſ. Vltimus, qui incipit; niſi inſcriptis, non tantùm referendus eſt ad prædij locationem, de qua agit præcedens verſ. In vrbanis, ſed etiam ad locationem prædij ruſtici, de qua prior §.contextus loquitur.
19 Conductor ſecundus, cùm cauſam habeat à domino locatore, non alio iure, quam ipſe dominus gaudere poteſt, adeóque exceptione, quæ illi obſtaret, multò magis conductor repellendus eſt.
20 Dominus agens aduersùs conductorem finito locationis tempore, vt domum vacuam reddat, repellitur exceptione relocationis, etiam verbalis, imò ſolo nutu abſque verbis facta.
21 Dominus aduerſus conductorem finita locatione agere poteſt ad euacuandam domum, vel actione propria locati, vel conditione poſſeſſionis reſtitutoria, inter quæ remiſſiuè differentia traditur, vel interdicto vti poſſidetis, exemplo eius, quod domino proponitur aduersùs inquilinum, ædes reficere prohibentem.
22 Iudicium, quo agitur ad euacuandam domum, ſimile eſt interdicto ne vis fiat ei, qui ſine vitio poſſidet, quod retinendæ poſſeſſionis eſt, vt interdictum vti poſſidetis, & ſummarium, atque executiuum.
23 Domino agenti aduersùs conductorem actione propria locati, vt è domo migret, obſtat exceptio renouatæ locationis, etiam ſolo nutu factæ; cùm nec verba, nec ſcripturam is contractus deſideret, etiamſi prior locatio in ſcriptis facta fuerit.
24 Idem eſt, ſi aliquo ex remediis poſſeſſoriis aduersùs conductorem locator agat, quia repellitur exceptione nouæ cauſæ, ob quam conductor ſe ad rei locatæ reſtitutionem non teneri aſſerat, ac legitimè probare paratus ſit.
25 Ioannis Imberti Rupellani elegantia verba in propoſito referuntur, & expenduntur, vbi Pariſienſis curiæ definitio recenſetur.
26 Domino, ſeu locatori non licet per mediam ſecundi conductoris perſonam quod ipſi per ſe minimè permitteretur.
27 Dominus, ex quo ſemel primo conductori domum, vel aliam rem locatam relocauit, amplius conductore inuito pœnitere non poteſt, cum ſit is contractus nominatus, ſolo conſenſu perfectus, à quo vnus contrahens inuito altero recedere nequit.
28 Conductor ſecundus in locationis inſtrumento loco domini plerumque ſubrogari ſolet, ad amouendum quemlibet detentorem, re etiam ipſa ſpecialiter, aut generaliter hypotheca ſubnixa.
29 Ceſſio ad tranſlationem iurium incorporalium neceſſaria eſt.
¶ Subrogatum ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur, remiſſiuè. ibid,
30 Conductor ſecundus, etiam per ſcripturam, qui

loco

loco domini ſubrogatus non eſt, neque à domino ceſſionem accepit, expellere primum conductorem nequit, neque vllum aduerſus eum ius habet, ſed perſonali tantum actione ex locato aduerſus dominum, cum quo contractum iniuit, einſve heredem experiri poteſt, vt liberum rei vſum praſtet.

31 *Subconductor conductoris non tenetur ex eo contractu actione perſonali domino, primo locatori.*

32 *Conductor rei, quam dominus alij vendidit, vel donauit, aut alio ſingulari titulo conceſſit, non poteſt perſonali ex locato actione ab hoc ſingulari ſucceſſore conueniri, ne rem deſerat, ſi talis actio non ſit ei à domino ceſſa.*

¶ *Quodnam rectè ad conductorem ad longum tempus extendit Greg. Lopez?* ibidem.

33 *Conducens rem à domino de nouennio in nouennium ſub pacto de renouando, quam dominus tranſacto primo nouennio alteri pro ſequenti contra pactum locauit, aduersùs tertium hunc nullam actionem habet, ſed contra dominum tantùm ad intereſſe.*

34 *Actio merè perſonalis abſque ceſſione non competit aduerſus ſingularem rei poſſeſſorem, vel detentorem.*

35 *Qua regula procedit, etiam ſi obligatio ſit contracta reſpectu rei, tranſeuntis ad perſonam ſingularis ſucceſſoris.*

36 *Conductori primo ſine ſcriptura, à ſecundo ſcripturam habente conuento, vt rem conductam poſt lapſum temporis ipſi dimittat, exceptione opus non eſt ad eum ſubmouendum, imò exceptio res eſt illi planè inepta, vt de exheredatione extranei traditum eſt.*

37 *Exceptio propriè dicitur, qua actioni opponitur qua verò illi non opponitur, non propriè exceptio eſt, ſed latè, & abuſiuè, qua facti vel intentionis dicitur, aut generali nomine defenſio.*

38 *Exceptio impropria, nempè facti, vel intentionis, ſeu generali nomine defenſio, tametſi per partem non fuerit oppoſita aduersùs agentem ſine actione, poteſt tamen eum iudex ex officio, ſi id ſibi ex actis liquidò conſtet, à limine iudicij repellere.*

39 Lex ne cui 32. Cod. de locato, *ſolùm exigit ſcripturam ad valorem pacti facti de relocando primo conductori, potiùs quàm alteri; itaut ad hoc probatio per teſtes non ſufficiat.*

40 *Antonij Fabri ſententia, generaliter docentis, conuentionem inter locatorem, & conductorem initam, vt quandiu conductor penſionem ſolueret, non poſſet expelli ad ſubſtituendum alium, conductori ad hoc prodeſſe, vt etſi conductionis tempus effluxerit, non tamen expelli poſſit ad rem alij locandam, ſi penſionem ille ſoluat, neceſſariò declaranda eſt de conuentione in ſcriptis facta, aliàs refellenda.*

41 *Fraus, & dolus in dubio praſumi non debet.*

42 *Fraus ſi in probatione teſtium praſumenda eſſet, nunquam talis probatio admitteretur, contra iuris principia.*

¶ *Probationum facultas anguſtanda non eſt.* ibid.

43 *Teſtium probatio, cùm diuino prodita ſit eloquio, ſui natura multò dignior eſt, quàm inſtrumentorum.*

44 *Pacto contrahentium ex multorum ſententia effici non poteſt, vt aliquid per ſcripturam tantùm probari debeat, nec per teſtes probari valeat.*

45 *Sententia iſthac indiſtinctè accepta, parum ſecura eſt, & contrarium plures alij docuerunt.*

46 *Sententia prior negatiua loquitur, & procedit tantum in pacto de probanda ſolutione debiti per ſcripturam, & non per teſtes, quod non valet, & quare?* cum num. ſeqq.

47 *Pactum, facultatem probandi ſolutionem ad eum caſum reſtringens, quo illius inſtrumentum debitor exhibeat non ſponte interpoſitum cenſetur, ſed neceſſitatis vi impellente, & creditoris ea abutentis dolo extortum & quare?*

48 *Pactum de probanda ſolutione debiti per inſtrumentum, & non per teſtes, cum in doli praſumptione fundetur, qui forſan abeſſe potuit, non excludit quin iuramentum tali pacto adiectum ſeruari debeat, dum dolus apertè non probetur.*

49 *Pactum de contractu in ſcriptis celebrando, ideò valet, quia contractum aliter factum imperfectum, ac nullum reddit, itaut nullus contrahentium eo iuuari poſſit, aut perſiſtere in eo cogatur.*

50 *Teſtium examinatio ad perpetuam rei memoriam, non alias regulariter admittitur, quam cum probabiliter timetur, probationum copiam perituram ob abſentiam, aduerſamve valetudinem, vel ſenectutem teſtium.*

51 *Qua regula limitatur, vt procedat tantum reſpectu actoris futuri, in cuius eſt poteſtate an & quando conueniendus eſt.*

52 *Reus futurus tunc demum indiſtinctè admittitur ad teſtes examinandos ad perpetuam rei memoriam, cum incertum eſt, quo tempore conuenietur, puta ſi ei ſit à creditore factum pactum de nunquam petendo, ſecus ſi intra certum aliquod, ac breue tempus conueniendus ſit, & quare?*

53 *Teſtium examinatio ad perpetuam rei memoriam, etſi reo futuro indiſtinctè permittatur ex eo tamen quod illa vſus non fuerit, non debet ei praecludi via, quominus poſtea in iudicio ſibi moto communi, & legitima teſtium examinatione vtatur.*

54 *Fraudis praſumptioni ſi ex eo locus daretur, quod conductor, à locatore, vel alio conuentus, vt rem conductam ob lapſum conductionis tempus vacuam redderet, teſtibus reconductionem probaret, multò magis ei aditus patefieret, admiſſa eius rei probatione ad perpetuam rei memoriam ante illud tempus lapſum, & quare?*

55 *Fraudis tantò plus eſſe praſumitur in aliquo actu, quantò plus eſt in eo cautela.*

56 Legis ne cui 32. verſ. *Niſi fortè*, C. de locato *vera traditur ratio vltra DD. communiter,* cum num. ſeqq.

57 *Pactum relocandi pro eodem pretio priori conductori potius quam alteri, libertatem adimit domino, conductorem finito tempore expellendi, & rem ſuam cui velit locandi, quod graue, & iniquiſſimum eſt.*

58 *Libertas quid ſit?*

59 *Peius id eſſe alicui cenſetur, quod contra eius voluntatem, fit, licet ipſi alioqui ſit vtilius.*

60 *Grauare me dicitur ex ſingulari Baldi doctrina omnis, qui me cogit actum facere, licet damnum mihi non inferat.*

61 *Libertas, ſeu naturalis facultas dominorum, res ſuas cui velint locandi, non aliter eis auferenda eſt, quam per ſolemne pactum, ſiue in ſcriptis celebratum, & quare?*

¶ *Scriptis qua fiunt, magnam deliberationem, & animi firmitatem arguunt, ipſaque in ſe firmiora ſunt.* ibidem.

62 *Verba facilè iactantur, neque ea proferentem ſemper obligant.*

63 *Conductor pro tempore ſibi facta locationis liberè rem conductam alij ſublocare poteſt, & rurſus finita locatione inuitus ipſe detinere nequit.*

64 *Scriptura non ſolum exigitur ad valorem pacti primo conductori à domino facti de relocando illi, potius quam alteri pro eodem pretio, ſed etiam ad valorem pacti, inter primum, & ſecundum conductorem initi vt hic patiatur illum pro eodem tempore, quo ſecundus conduxit, re locata vti.*

65 *Libertas, ſeu facultas quemadmodùm domino reſtringi non poteſt, rem ſuam cui velit locandi, niſi per pactum in ſcriptis celebratum; ſic nec ſecundo conductori, re conducta pro tempore ſua conductionis ad libitum vtendi, & quare?*

66 *Ius idem eſt proportionabiliter de parte quoad partem; quod de toto, quoad totum.*

67 Legis ne cui C. de locato, *verba* in verſ. Ipſis nihilominus; *pro eius vera interpretatione expenduntur.*

68 *Petri Mangrela ſecura traditio, falſumque eius fundamentum, ex Baldi doctrina ſumptum, notatur.*

69 *Dominum rem ſuum conductori pro alio tempore relocare, longè diuerſum eſt, quàm per pactum ſe ei ad relocandum adſtringere, & quare?*

70 *Lucij Matthei de Apizella, & Mauricij Apizella ipſius filij ſententia taxatur, docentium, primum inquilinum vel colonum, relocationem ſibi pro ſequenti tempore factam eſſe contendentem, non aliàs contra ſecundum ſcripturam habentem admittendum fore, quàm ſi talem relocationem per quinque ſaltem teſtes probauerit; quaſi talis probatio admittatur etiam* in ſpecie l. ne cui C. de locato, & num. ſeq.

71 *Probatio per quinque teſtes, vim habet publici inſtrumenti, & eo quoque caſu admittitur, quo per illud tantùm probatio exigitur, ac per teſtes prohibetur.*

72 *Qua ſententia vera tantùm eſt in eo caſu, quoad probationem actus, alioqui in ſua ſubſtantia perfecti, & validi à iure vel ſtatuto ſcriptura exigitur, puta ad excludendam praſumptam falſitatem, vel fraudem.*

73 *Lex ob actus, vel negotij qualitatem, & circunſtantias praſumere quandoque ſolet falſitatem vel fraudem.*

74 *Lex communis, vel municipalis, ſtatuere rectè poteſt, vt per ſcripturam potiùs quàm per teſtes probatio fiat, ſi circa horum productionem quicquam falſitatis, vel fraudis iuſtè ſuſpicitur.*

75 *Statutum, ex iuſta cauſa exigens probationem per ſcripturam tantùm, & non per teſtes, licèt validum ſit, quia tamen nimis eſt odioſum, & nedum poſitiuo, ſed & diuino, ac naturali iuri quodammodò repugnans, quantùm fieri poſſit reſtringendum eſt.*

76 *Statutum illud non debet, aut poteſt excludere probationem per quinque teſtes, qua cùm adeò ſit valida, praſumptionem fraudis, vel falſitatis rectè excludit.*

77 Lex teſtium 18. Cod. de teſtibus, authentic. de teſtibus, §. & licet, iuncta gloſſ. *verbò* teſtes collat. 7. & l. 32. in princip. verſ. *Fueras ende*, tit 16. part. 3. *rectè intelliguntur.*

78 *Solutio debiti in ſcriptura contenti, ſiue ex diſpoſitione legis, ſcripturam deſiderantis, ſiue ex partium conuentione, hodie apud nos inſpecto iure Regio nouiſſimo, & communi praxi, non requirit probationem per aliam ſcripturam, vel per quinque teſtes, ſed duorum idoneorum teſtium probatione contenta eſt, & quid in aliis Tribunalibus obſeruetur?*

79 *Scriptura ſolemnis quoties à iure, vel ſtatuto deſideratur non ad probationem pracisè, ſed principaliter ad ſubſtantiam, & ſolennitatem actus, ſi is aliter fiat, ipſo iure nullus eſt, nec eius probatio per quoſcumque teſtes facta, vllas ei vires tribuit,* & n. ſeqq.

80 *Scriptura ſolennis ad ſubſtantiam, & ſolennitatem actus in paucis, ad probationem verò in multis caſibus à iure requiritur, remiſſiuè.*

81 *Scriptura requiritur ad ſubſtantiam, & valorem de relocando* in l. ne cui, Cod. de locato, *nec proinde teſtium probatio vllo modo ſufficit, & quare?*

82 *Scriptura requiritur ad ſubſtantiam contractus emphyteutici, ex veriore, ac receptiore ſententia, licèt aliqui vel abſolutè eam requiri negent, vel ſaltem ad ſubſtantiam exigi, ſed ad probationem tantum.*

83 *Praſumptio iuris violenta, qua iuris, & de iure vulgò dicitur, praſumptionem in contrarium regulariter non admittit.*

84 *Deciſio incidens Granatenſis pratorij refertur.*

85 Lex 3. tit. 8. lib. 5. ordinamenti veteris, quæ eſt lex 2. titul. 16. libr. 5. nouæ compilat. *explicatur.*

86 *Lex noua generalis, ad ſpecialem iuris antiqui determinationem non pertinet.*

FRequens eſt in Senatu noſtro quæſtio, an ſecundus domus conductor per ſcripturam publicam præferatur primo, qui conductionis ſuæ prorogationem ſibi priùs factam per teſtes probare nititur? vt accidiſſe imprimis memini in cauſa Ioannis de Auila Aguirre, primi domus conductoris, quem cum expellere ab ea vellet prima locatione finita Ioannes de Aranda Guiniel, qui ipſam à domino per publicum inſtrumentum conduxerat, allegabat primus, ſibi conductionis prorogationem priùs factam fuiſſe, & ad hoc per teſtes probandum ſibi terminum concedi poſtulabat, quo ſibi ab ordinario iudice conceſſo, ab hac conceſſione Ioannes Aranda noſtrum prouocauit Senatum, me iudice 3. die Iulij anni 1623. Deinde eadem quæſtio delata eſt ad Senatum, me quoque iudice 6. die eiuſdem menſis, & anni, ex parte Ignatii Lopez de Gallegos, primi domus conductoris, appellantis à decreto ordinarij iudicis, qui eius domus poſſeſſionem dari iuſſit, illo expulſo (quam vulgò *amparo con lanzamiento* vocamus) D. Eleonoræ de Eſquiuel, virtute inſtramenti locationis, ipſi à domino prima finita factæ, nec primum admiſit ad probandam prioris locationis prorogationem, quæ antea facta dicebatur. In aliis denique quampluribus huius generis cauſis eadem ſæpè incidit quæſtio, in qua modò hanc partem, modò illam Senatus noſter amplexus eſt. Quapropter vtile mihi viſum fuit, articulum hunc paulò altius examinare, vt deinceps in eo certa determ. habeatur. 1

Porrò poſterioris conductoris parti fauere videtur Imperatoris Zenonis conſtitutio, quæ 2

extat in l.ne cui 32.C. de locato , vbi traditum eſt ,
priorem conductorem regulariter non poſſe do-
minum cogere , vt rem ſibi reloc et pro eodem
pretio, quod alter offert, imò poſſe d ominum pro
libito, prima locatione finita , alteri rem locare,
& additur exceptio in verſ. Niſi fortè , vt relocare
dominus cogatur primo conductori, ſi ſe per ſcri-
3 pturam ad hoc adſtrinxerit, cuius rei rationem *
illam Zinus, Baldus, Salycetus, & cæteri commu-
niter commendant, quod ſcilicet fraudibus ſic oc-
curritur conductorum, qui facilè relocationis pa-
ctum allegarent, & probarent ad nouos excluden-
dos, quæ ratio ceſſat, ſi conductor primus ſibi per
ſcripturam proſpexerit , neque enim in ea ſpecie
vllus fraudi locus eſſe poteſt.Ex qua quidem ratio-
ne euinci non obſcurè videtur , ſecundum con-
ductorem , ſcripturam habentem , præferendum
eſſe primo, qui ſuæ conductionis prorogationem
à domino factam eſſe dicit , idque teſtibus pro-
bare paratus eſt ; nam ad fraudem , quam illis in-
ductis adhibere poteſt euitandam , potiori iure
habendus videtur ſecundus conductor , ſolem-
nem ſcripturam ſtatim proferens , vnde fit , vt
probatio per primum oblata , omninò ſuperuaca-
4 nea ſit , adeoque * minimè admittenda , ſecundo
conductore reclamante, ex regu.Tex.in l.ad proba-
tionem 21. verſ.Nam res vendicantem, C. de probat.
c. cùm contingat 36. verſ. Verum , cum relatis à gl.
verbo nihilominus , de officio deleg.l.27. verſ.E eſto
tubieron, illic : No le cumpliria, aunque lo pro-
baſſe , tit.2.& l 2. verſ. E deue ſer , vbi notat Gre-
gor. gl.2.tit.12.parti.5.l.21.tit.8.lib. 2. fori , quæ eſt
lex 4.titu. 6. lib.4. noua compilat. tradit eleganter
Bart. in l.3. numer. 1. in fin. ff. de iureiurando , &
exornant cum multis , vltra ordinarios in relatis
locis,Maſcar.de probat.tom. 2.concl.1182.à num. 4. &
n. 18. Andr.Gail.pract.obſeruat.lib. 1.obſeruat. 128.
num.7.Gundiſſaluus Paz in praxi 1.p.tom.1. 8. tem-
pore , num.50. & 51 Petr. Barboſ. in l.ſi de vi 37.
num.43.& 44.ff. de iudiciis, Anton.Cardoſus in pra-
xi iudicum , & aduocatorum, verſ.probatio, num.48.
nouiſſimè D.Franciſcus Salgado, de Regia prote-
ctione vi oppreſſorum 3.p.c.6.num.64. & 65. quibus
addo Fachineum controuerſ. iuris lib.10.c.80. verſ. 2.
quia probatio, & lib.12.c.1.in fin.
5 Sed & ex hac ipſa ratione id ita in terminis pro
conſtanti habitum , adcóque in cauſa fuiſſe , vt
primus conductor,prætenſæ reconductionis ſcrip-
tura carens , qua aduerſus ſecundum ſe tueri poſ-
ſet , excluſum ſe propterea videns , hac omiſſa
via , aliam ingrederetur , tradit Ioannes Fran-
ciſcus de Ponte conſ.23.num.1. volum.1.& in conſ.
Neapolitan. non ſemel iudicatum eſſe teſtatur
Vincentius de Franchis, deciſ.278.per totam,& 406.
num.4. vt & referunt , eum ſequuti , Ioannes
Aloyſius Riccius in collectanea deciſionum , part.5.
collect. 1725. circa fin. verſ. Item notandum , quòd
conductor primus , ſeu antiquus , Doctor Marta vo-
to 35.num.15 ac voto 104. num.7. & digeſtorum no-
uiſſimorum , tom.3.tit.de locatione cap.29. Nicolaus
6 Antonius Gizarellus deciſ.Neapolit.71.vbi * præfa-
tam intelligentiam d.l.ne cui , ſemper in conſilio
practicatam ait , quando in ipſo actu , quo actor
petit , vt conductor rem conductam dimittat,aut
è domo migret (quod Itali exfractare vocant ,
nos deſembarazar la caſa) ipſe ad migrationem vi-
tandam, relocationis pactum allegat , iuxta quæ-
ſtionis noſtræ hypotheſim , eo verò caſu limita-
tam eſſe ſubiungit , quo longè antequam immi-
neat tempus dimittendi rem conductam conductor
in magna curia vicariæ , vel in eodem conſilio
comparet , dicens ſibi coram teſtibus factam fuiſ-
ſe reconductionem , eiuſque rei informationem
capi inſtans , vt dominus cogatur in poſterum
eidem relocationi ſtare , & de ea ſcripturam con-
ficere , quia cum iudicium illud ſit ſummarium
quod intra paucos dies finiri poteſt , antequam,
cedat tempus dimittendi rem locatam , ceſſat in
hac ſpecie fraudis ſuſpicio , quæ in primo caſu
ſubeſt ; quod & ipſum in effectu docuit (verius
putans , probationem prorogatæ locationis poſt
finitum locationis tempus non admitti, ad finem
retardandi exfractationem primi conductoris, ſed
ſolum ad finem recuperandi intereſſe à locatore,
atque ita in ſacro conſilio bis iudicatum refe-
rens) Scipio Rouittus in comment. ad pragmaticas
Regni Neapolitani, alphabetico ordine digeſtas , pra-
gmatica 1. de locato , num.17. Pomponius Battagli-
nus in additione ad Zinum in d.l.ne cui , & vtrumque
obſeruarunt etiam Carolus Tapia de iure Regni
p.4.tit.de locatione domorum,ad pragmat.1. de locato,n.
3.& 4.Philipp. Paſchalis , de viribus patriæ poteſta-
tis , p.4.c.6.num. 33.& 34. Ioannes Bapt. de Toro
in compendio deciſionum, verbo conductor primus , ſeu
antiquus,& verbo reconductio probari nequit.
Verum enim verò, licet hæc ſententia præce- 7
denti ſubnixa fundamento,tot viris doctis, tantó-
que placuerit conſilio , ſed & Senatui noſtro
quandoque , vt dictum eſt , mihi certè nunquam
potuit arridere , contrarium longè verius & iuri
conformius exiſtimanti , primum videlicet condu-
ctorem , qui ante finitam locationem, eius proro-
gationem etiam verbalem obtinuit , præferendum
fore ſecundo,tametſi ſcripturam habenti , vt &
fuiſſe multò verius deciſum in conſil. Neapolit.
in cauſa D.Cæſarei de Mari, cum D. Camillo Lam-
berto , contra prædictas deciſiones Vincentij de
Franchis , qui in hoc erraſſe dicitur , & in curia
Archiepiſcopi Neapolitani in causâ D.Pauli Ca-
jazzæ teſtatur Ioannes Aloyſius Riccius , parum
ſibi conſtans , quem poſt hæc ſcripta vidimus, in
praxi fori Eccleſiaſtici , praxi vltima deciſionum omiſ-
ſarum deciſ.12.
Id quod ex ſequentibus efficaciter probatur , 8
primò quia in hac ſpecie nulla in iure noſtro
ſcripturæ prælatio datur, quia l.necui, C.de locato ,
in longè diuerſo caſu loquitur , vt inferius ſuo
loco conſtabit adcóque (cum * quod lex non di- 9
cit nec nos dicere debeamus , l ſi vero 64.alias 65.
§.de viro , ff.ſolut.matr.l. diſſentis 5.verſ. Initam,C.
de repudiis , l.illam 19.verſ. Eoque nulla conſti-
tutio , C.de collat.c.2.verſ. Cum nuſquam inuenia-
tur cautum in iure extra ne Sede vacate , cum rela-
tis à Nicol.Euerard. in locis legalibus loco 81. à lege
ceſſante num.1.Simone Vaz Barboſ. ad princip.& lo-
ca iuris communia lit.L,num.32.& ibid. Gabr. Aluar.
num.51.& 65. & Auguſt. Barboſ. ad axiomata iuris
vſufrequentiora, axiom.136. num.5.6.& 7. & expen-
dunt optimè poſt alios ab ipſis congeſtos Ge-
rard.Mazollus conſ.22.num.36. conſ.30. num.3. conſ.
70. num.34. conſ.52.num.368.conſ. 88.nu.22. Petrus
Surdus conſ.219.num.21.D. Ioan.Bapt. Valençuel.
conſ.18.num.53.conſ.79. num.112. conſ. 91. num. 17.
conſ.92.num.91.& conſ.93. num. 24.) communi re-
gulæ ſtandum eſt vt * quod ad probationem 10
pertinet , quoties de ea re probanda agitur , quæ
ex peculiari ipſius natura non magis teſtes exi-
git , quàm inſtrumenta , quod in contractibus
regulare eſt parem illi vim cum iſtis obtineat ,
l.contrahitur verſ.4. Et ideo , illic. Et ſine ſcriptura ſi
conuenit,vt hypotheca ſit,& probari poterit , res obligata
erit ff.de pignoribus , l. pactum 17. C. de pactis , his
verbis pactum , quod bona fide interpoſitum docebitur,
etſi ſcriptura non exiſtente , tamen ſi aliis probatio-
nibus

nibus rei geſtæ veritas comprobari poteſt , Præſes
prouinciæ ſecundum ius cuſtodiri efficiet, l. cum res 12.
illic: Factam emptionem , & in vacuam poſſeſſionem
inductum patrem tuum , quibus potes iure proditis pro-
bationibus docere debes, & l.fin. illic: Munita idoneis
teſtibus , vel inſtructa apertiſſimis documentis, C. de
probat.l.inſtrum.9.l.cum inſtrum.10. l. in exercendis 15.
C. de fide inſtrum. cap.cum Ioan.10.verſ.Porrò, eo-
dem tit.tradunt vltra ordinarios vbique,Speculator
in tit.de inſtrument. editione,§. reſtat videre 8. n. 16.
Maſcard. de probat. tom. 1. quæſt.6.num. 20. & 21.
concluſ. 503.n.8.Gundiſſ. Paz in praxi 1.p.tom.1. c.8.
num.7. optime Hieron. Magonius (in venditione
loquens , & aſſerens primam , ſolis teſtibus pro-
batam , præferendam poſteriori , probatæ per in-
ſtrumentum) deciſ. Floren. 134. num.2. relatus ac
receptus ab Ariſmino Tepato variar.ſentent. tom.3.
tit.391.c.18.verſic. dicta lex, Anton. Cardoſ in ſum-
ma ſeu praxi iudicum , verbo probatio num.7. Car-
din. Tuſc. practic. concl. tom.7.lit.P, concl. 771. do-
ctiſſimus P. Suarez de legibus lib.8.cap.2.num.2.Eue-
rar. Bronchorſt. miſcel. controu. centur.1. aſſertat.87.
& 89. atque alij,quorum ego memini in extem-
porali lectione olim à me Salmanticæ pro noſtris dictata
ac typis tradita ad cap. 1. de fide inſtrument.ad 1.arg.
ſolutionem , ſub num.21. verſ.Quod ita ſcilicet , plures
quoque cumulant Simon Vaz Barboſ.& Aug.Barb.
ad princ.& axiomata iuris communia, ille lit. P,nu.54.
hic vero axiomate 191. num.7. & in terminis quoad
11 locationem * probant aperta iura in l. qui ad cer-
tum 14.alias 15. illic: Et huiuſmodi contractus , neque
verba , neque ſcripturam vtique deſiderant, ff. locati , l.
emptorem 9. verſic.Verum ſi probetur , illic: Quamuis
ſine ſcripto , & l. contractus 24. C. eod. tit. notant
vltra ordinarios interpretes in his locis , & alios
quos congerunt , Paul. Caſtrenſis conſ. 4. num. 4.
ad fin. verſ. Nec nocet , Nicol. Boer. deciſ. 118. nu.1.
Octauianus Cacheran. deciſ. Pedemontanæ 53. nu.9.
Hyppolitus Riminald. conſ.229. num. 9. volum. 2.
Vincentius Carotius , de locato.p.1.tit.de locatione
ex dignitate , quæſt.7.de locatione , an requirat ſcriptu
ram ? Thomas Valaſcus allegat. 72. num. 115. no-
uiſſime Didacus à Brito , ad cap. potuit de locato ,
§.vltim.num.1. Ludouicus Poſtius poſt tract. man-
dati de manutenendo deciſ. Rotæ Roman. 181.
num.8.
12 Secundò , quia taciti , & expreſsi idem regu-
lariter eſt iudicium , vt vulgo deduci ſolet ex l.
cum quid 3. ff. de reb.cred.ſi cert. petat. quo tamen
loci id non rectè probari non male contendunt
Donell. ibi nu.4.Morla in emporio iuris, tit.8. quæſt.
24.num.14. longéque melius probatur in l.2. & 4. ff.
de pactis , cum aliis relatis ab Hippolito Marſi-
lio , ſingulari 397. Petrus Auguſtinus Morla vbi
proximè num.33. Simone Vaz Barboſa , & Ga-
briele Aluarez de Velaſco , qui & alios DD. con-
gerit , ad principia , & loca communia vtriuſque iuris
lit. T, illo num.3. hoc vero num. 11. & Auguſtin.
Barboſa ad axiomata iuris vſufrequentiora , axiomate
13 218. ſed * ſola patientia domini , vt conductor
finito locationis tempore in re locata permaneat,
tacitam inducit relocationem , iiſdem illius qua-
litatibus gaudentem , in prædiis quidem ruſticis
pro ſequenti anno , in vrbanis autem prout
quiſque habitauerit , l.item quæritur 13. alias 14. §.
qui impleto , cum l.ſequenti.ff. locati, l.legem 16. verſ.
Sin autem , C. eod. tit. l.20.tit.8.part.5. l. 8. (vbi
tamen indiſtinctè in vrbanis quoque prædiis ta-
cita relocatio inducitur pro ſequenti anno , vt
aduertit ibi Montaluus gloſſ. 2.) tit. 17. lib.3.fori ,
ac notant vltra ordinarios optimè Arnoldus Fer-
ronus ad conſuetudines Burdegalenſes tit.3.de locatione
§.2. Palac. Rub.alia iura inducens , in repetit.rub.
de donat. inter.§.62. num. 28. Cardoſus in praxi iu-
dicum & aduocatorum,verbo locatio , num.17. & alij
paulò poſt referendi, ergo * citra omne dubium 14
expreſſus domini conſenſus , teſtibus probatus,
quòd conductor pro aliquo alio tempore in re
conducta permaneat , verbalem , & expreſſam eius
temporis relocationem efficiet, quæ eiſdem quo-
que gaudeat qualitatibus , & cuicumque alij
poſteriori , tametſi ſcriptura vallatæ præfera-
tur.
Eóque fortior huius argumenti vis efficitur, 15
quòd conſtet , expreſſum multò potentius opera-
ri, quàm tacitum , l. nonnunquam 52.ff. de condit.
& demonſtrat. l.actus legitimi 77.verſ. Nonnunquam
& l.expreſſa 155.aliàs 195.ff.de reg. iur. cum adductis
à Tiraq.qui latè proſequitur, ad leges connubiales,
gloſ.7. à nu. 49.ad 72. & ad varia expendunt Ioan,
Petrus Surd.conſ.10.n.24. lib.1.& conſ.310.n.14 lib.3.
Hippol. Riminald. conſ.164. num.15.& 16.conſ.181.
num.47.& conſ.231.num.29.volum 2. vltra alios con-
geſtos à Simone Vaz Barboſ. lit. E, num. 35. ad
iuris principia , & axiomata , & ibidem Gabriele
Aluarez num.132. & Auguſtin. Barboſa axiom.89.
num. 1. Id quod * in ſpecie noſtra , vel inde licet 16
dignoſcere,quod expreſſa reconductio, ſeu condu-
ctionis prorogatio indiſtinctè procedit, ac locum
habet,ſiue præcedẽs omnino ſine ſcriptis facta fue-
rit,ſiue etiã in ſcriptis ex neceſſitate,ſeu ſubſtantia
contractus,puta virtute præuię conuentionis,vt in
ſcriptis fiat,iuxta l.contract. 16.& quæ interpretes
ibi communiter adnotarunt,C. de fide inſtr. & nos
inferius dicemus: nam adhuc expreſſa reconductio
verbalis pro deſignato tempore admittitur,at verò
* tacitæ reconductioni locus non eſt ſi præcedens
conductio in ſcriptis facta fuerit ex ſubſtantia 17
contractus , quemadmodum apparet ex d. §. qui
impleto in fin. verſ. Niſi in ſcriptis , qui * ſic acci-
piendus eſt,nec referendus tantum ad prædij vr- 18
bani locationem,de qua in proximo verſ. In vr-
banis , ſermo eſt , ſed etiam ad locationem præ-
dij ruſtici,de qua præcedens eius §.contextus loqui-
tur, vt vltra ordinarios ibi,vſque ad Gotofredum,
& Anton.Fabr. explicant, & proſequuntur opti-
mè Matthæus de Afflictis deciſ. Neapolit. 365.
num. 10. Anton. Gomez. variar. reſolut.tom.2.cap.3.
num.15.16.& 17. Maſcard. de probationibus tom. 2.
concluſ.991. alias 995. per totam , Menoch. de
arbitrariis caſu 159.num.2.& de præſumpt. lib. 3. præ-
ſumpt.85. maximè ex num.19.& 28. Mantic.de con-
tractibus lib.5.titul.15. per totum , maxime num. 17.
& 19. Aluar.Valaſc.conſultat.34. num.1. & 2. Caro-
tius de locato p.3.tit.de renouat. locationis quæſt. 34.
declarat.1.num.10.& 11. Antonius Gama deciſ. 57.
num. 1. Azeued.conſ.31.num. 37. Alexand. Tren-
tacinq. variar.reſolut. lib.3.tit.de locatione,& conduct.
reſol.2.num.3.Anton. Faber. in C. ſui nominis lib.4.
tit.42.de locato , definit. 45.& 46. Iacobus Cancerius
variarum reſolut. lib.1. cap.14.num.34.& 37. Mau-
ritius Apizella in additione ad tutamen pauperum
lit. I, numer. 377. Chriſtophorus Marcius ad
deciſiones Rotæ Senenſis , examination. 59. nu-
mer. 10. 11. 12. & 33. tametſi dubitet , tam
inſpecto iure communi , quam Regio,ex dict. libr.
20 partitæ,Gregor.Lopez ibi gloſſ.4.poſt principium ,
verſ. Et forte etiam.
Tertiò , & vltimò principaliter , quia ſecundus 19
conductor, cum cauſam habeat à domino , non
alio iure gaudere poteſt , quam ipſe dominus ,
adeoque exceptio , quæ illi obſtaret , huic multo
magis obiici poterit , l.nemo plus , 54. l. quod ipſis
143.alias 185. l.innitus 116.al.159.§. cum quis , &

§.plerumque l.aliud eſt vendere 120 alias 160.§.abſur-
dum l.in omnibus officiis (al. incipit in his , quæ offi-
cium) 135. alias 176.§.non debeo , & l.qui in ius 137.
aliàs 177.ff.de reg. iuris , cum his quæ vbique no-
tarunt omnes , optimè Ant.Fab.in C. ſui nominis
d.tit.42.defini. 16.& 20.& poſt alios Ioan.Nange-
rus de except.p.3.c.26.num.213.Alphonſ.Guzman.
(apud quem negatiua dictio poſt verbum autho-
ri corruptè adiecta eſt) de euiction.quæſt.10.nu.41.
Sed ſi dominus * ageret aduerſus primum con-
20 ductorem finito locationis tempore , vt domum
vacuam redderet vtique repelleretur exceptione
relocationis , etiam verbalis , imo ſolo nutu abſ-
que verbis factæ ; ergo multo magis repelli debet
21 ſecundus conductor. Minor probatur, quia * do-
minus aduersùs conductorem agere in eam rem
poteſt vel actione propria locati ex l. conductores
33.alias 34.C.de locato , vel condictione poſſeſſio-
nis reſtitutoria , ex l. ſi quis conductionis 25. C.
eodem tit.l.non abs re 10.C.vnde vi, lib.18.tit.8.part.5.
& l.12.tit.10.part.7. de quibus remediis vltra DD.
vbique , differunt latè Menoch. de recuper. poſſeſ.
remed.11.per totum , Paz in praxi 3.tom.c.6.§. 3.
num. 9.& 10. Pet. Barboſa , differentias inter
vtrumque remedium breuiter referens , in l.ſi alie-
nam 12. num. 31. verſic. Neque exiſtimes ff. ſoluto
matrimonio , Iacobus Cancerus variar. reſolut. li-
bro 1.cap.14.num.47.Sigiſmun.Scaccia alios conge-
gerens de appellatio. quæſt.17.limitat. 6. membr. 6.
num.37.in princip. & verſ. Ratio eſt, vel denique in-
terdicto vti poſſidetis (quod longe domino vti-
lius eſt , ac mirum eſt illos fugiſſe) exemplo eius,
quod domino ipſi proponitur aduerſus inquili-
num , ædes reficere prohibentem , in l. ſi duo 3.
§. cum inquilinus ff. vti poſſidetis , cum traditis
ab eodem Menoch. de retinenda , remed. 3. num.
237.& 238. & in terminis Ioannes Imbertus
Rupellanus , eruditus Gallus , in Enchiridion iu-
ris Galliæ , verbo conductor quomodo à re condu-
cta expelli debeat , verſ. Sanè poteſt hac in ſpecie, &
verſ. Nec verò vtimur. Anton.Gomez. variar. reſo-
22 lut.lib.2.cap.3.num.5. Sed * & iudicium, quo agi-
tur ad euacuandam domum , ſimile eſſe interdi-
cto , ne vis fiat ei , qui ſine vitio poſſidet, quia
retinendæ poſſeſſionis eſt , vt interdictum , vti
poſſidetis , dixit Socin. iunior. conſ.189. num.69.
& conſ.182.num.3.volum. 2. receptus à Borgnino
Caualcano deciſ.19. num. 14.p. 1. Cancero variar.
reſolut.lib.2.c.1.de minoribus num.209 Mario Giurb.
deciſ. 59. num. 19. eſſéque ſummarium , & execu-
tiuum adnotarunt poſt alios Thomas Grammati-
cus deciſ.58. num. 15. & 16. & Ioannes Baptiſta
Marquesanus in praxi commiſſionum part. 1. titul.
de commiſſione appellationis à mandato de euacuando
§. 1. num.1.2.& 3. Sigiſmundus Scaccia de indi-
ciis lib.1.cap.5.à num.33.& de appellat. quæſt. 17. li-
mit.6.membro 2. num 36.& d. membro 7. num. 37.
Don Franciſcus Salgad. de Regia protect. part. 2.
cap.12. num.vlt. Floridus Mauſonius de cauſis exe-
cutiuis lib.1.ampliat.35. num.31. Ioannes Wameſius
conſ.79.num.1. & 2. centur. 3. nouiſſime Ludouicus
Poſcius in tractat. mandati de manutenendo obſer-
uat. 16. num.49. quocumque autem ex his remediis
aduerſus conductorem dominus experiatur, quin
23 præfata repellatur exceptione dubitari non po-
teſt * nam ſiquidem agat actione propria locati ,
planè illi obſtat exceptio renouatæ locationis ,
etiam ſolo nutu factæ , aliiſve ſignis , quæ ele-
ganter ex bonis authoribus refert Emundus Me-
rillius lib.4 obſeruation. cap.1. cum neque verba ,
neque ſcripturam is contractus deſideret , vt ſu-
pra num.13.ex l. qui ad certum 14. alias 15.ff.locati ,
ac ſimilibus notauimus , & quamquam prior lo-
catio in ſcriptis facta fuerit , quippe cum tacita
locatio , ſiue ex ſola patientia inducta , dumta-
xat excludatur , vt ſuperius quoque oſtendimus
num.18. ex l. item quæritur 13. §. qui impleto , verſ.
Niſi in ſcriptis ff. eodem titul. quam ibi latè ex-
plicuimus , & exornauimus , quod ſi * aliquo 24
ex remediis poſſeſſoriis aduerſus conductorem
locator agat , idem erit , cum repellatur exce-
ptione nouæ cauſæ , ob quam conductor ſe ad
rei locatæ reſtitutionem non teneri aſſerat , ac
legitime probare paratus ſit, vt quoad remedium
d.l.ſi quis conductionis , & d.l. non abs re , notarunt
rectè poſt alios , Ioan. Bapt. Plotus , de in litem
iurando , §.4. num. 84. verſ. Fallit 1. Menoch. de
recuper. poſſ.d.remed. 11. num. 42. & quoad reme-
dium vti poſſidetis , obſeruat eleganter Rupelan.
vbi ſupra duobus in locis ; quorum verba * hic 25
referre libuit , quia non omnibus hic liber erit
præ manibus.Primus eſt in verſ. Sed ſi inquilinus ,
vbi ſic inquit., Sed ſi inquilinus in ſpecie nunc pro-
poſita huius interdicti declaret , nullum & dominij , &
poſſeſſionis ius ſibi competere , ſed tantummodò in
conductione velle remanere , quod verbis ſolis inter
eum , & dominum renouata ſit , dominus autem id
neget , is certè poſtulabit , vt interim res ſequeſtro
commendetur , &c. alter locus eſt in verſic. vltim.
vbi & iuriſiurandi , (ad quam, aliis deficientibus
probationibus , demum decurri ſolet , l. ad-
monendi 31. verſic. Solent enim , iuncto gloſſ. ver-
bo exacto , & communi , ac l. tutor 35. in princip.
ff. de iureiurando) ea in ſpecie locum eſſe conſti-
tuit , atque ita in ſumma Parienſi curia iudicatum
teſtatur , in hæc verba. Sed vbi conductor conuentus ,
vt domum conductam deſerat , ex eaque migret ,
aſſeruit conductionis tempus ſibi fuiſſe à domino proro-
gatum , atque hac de re iuſiurandum domino deferret ,
dominus autem interdictum retinendæ poſſeſſionis ob
eam turbationem aduerſus inquilinum intendit petit-
que domum ſequeſtrari , conductor verò excepiſſet , ſe
nihil iuris in domus poſſeſſione contendere , ſed tan-
tum tempus conductionis prorogatum , ſtaréque velle
ſuper hac re domini iuriiurando , iudex ſtatuit ,
vt intra ſex menſes inquilinus migraret , alioqui
eo tempore elapſo domus ſequeſtraretur , à quo inqui-
linus cum prouocaſſet , ſumma Parienſis curia male
indicatum fuiſſe cenſuit, & quod iniquum erat corri-
gens,pronunciauit , abs re inſtitutum fuiſſe interdictum,
ac ſtatuit , vt dominus iuſiurandum delatum ſubiret ,
vel referret.
Augeturq;non leuiter huius argumenti vis dupli- 26
ci conſideratione,prior eſt,quod ſi aliud diceremus,
nempè primum cõductorem , locationis renouatio-
nem ſibi à domino,factam aſſerentem,non eſſe ad eã
per teſtes probandam admittendum aduersùs ſecũ-
dum , qui locationis inſtrumento niteretur, non
minimum inde abſurdum , & inconueniens ſe-
queretur, licere ſcilicet domino per mediam ſe-
cundi conductoris perſonam , quod ipſi per ſe
minimè permitteretur , contra regulam Textus in
l.cùm hi 8.§. ſi cùm lis, ff.de tranſact.l. ſcire oportet 21.
§.1.ff.de tut.& curat. datis ab his,in c.cum quid vna via
84 iuncto cap. poteſt quis per alium 68.per argumen-
tum à contrario ſenſu. & cap. qui facit 72.de reg.iur.
in 6. cum aliis infra diſſertat. 27. aptiùs referen- 27
dis; conſtat ſi quidem * dominum , ex quo ſemel
primo conductori domum , vel aliam rem loca-
tam relocauit , amplius conductore inuito pœni-
tere non poſſe , cum ſit is contractus nominatus
ſolo conſenſu perfectus, l.1.ff.locati , l. 2.ff.de obli-
gat.& action. principio inſtit. de obligationibus ex con-
ſenſu , à quo poſtea inuito altero recedere non li-
cèt

cet , l.in ciuile 12.Cod. de reiuendicat.l.ſicut ab initio
5.Cod. de obligation. & action. cum ſimilibus & rece-
dere facilè dominus poſſet ab eo relocationis con-
tractu , alteri poſtea per ſcripturam eandem do-
mum locando , ſi huic ſecundo conductori vir-
tute ſcripturæ primum liceret expellere ; quan-
quàm euenire aliquando poſſit, vt facto etiam lo-
catoris improbo , ſecunda conductio ſaltem eo
durante, per conſequentiam præualeat , vt diſſer-
tat. 19.aptius declarabimus.
28 Altera conſideratio eſt , quod aut ſecundus
conductor in locationis inſtrumento, vt fieri ple-
rumque ſolet , loco domini ſubrogatus eſt , ad
amouendum quemlibet detentorem , re etiam ipſa
ſpecialiter, aut generaliter ſub obligatione om-
nium bonorum hypothecæ ſubnixa (qua de re
non nihil etiam diſſertat.20. diſſeram) vel aliàs ab
29 eo contra primum ceſſionem accepit , quæ * ad
tranſlationem iurium incorporalium neceſſaria
eſt , l. quis ergo caſus 16. in fine , illic : Sed in
nominibus erit conceſſio , & l. ſi ſticho peculium
53. ſimiliter in fin. illic : Debitores autem con-
uenire , niſi mandatis ſibi actionibus , non poteſt , ff. de
peculio, l.3. in princ. illic. Sed actiones inuicem præſta-
re debent , ff.pro ſocio , cum vbique notatis l. ſi
res 59. illic: Niſi ceſſa ei fuerint actiones ff. euictionib.
iunctis aliis iuribus mox referendis , & in ſimili
notat eleganter Angelus in l.ſi filio 26.§.vlt.num. 3.
ad fin. verſ. In textu ibi, ff ſolu. matrim. latè ex-
ornatus à Steph.Gratia. diſcept.forenſ.tom. 1. cap.
20. à num.15.& tom. 2.cap. 252.numer. 51. & tunc
planè procedunt quæ ſuperius firmauimus , ex-
ceptionem nempe relocationis quomodocumque
factæ , quæ domino agenti obſtaret , ſecundo
conductori obſtare omninò debere , tam ex aper-
tiſſimis iuris principiis , initio argumenti com-
memoratis , quam ex vulgari alia iuris regula,
quod ſubrogatum ſapit naturam eius , in cuius
locum ſubrogatur , quam alibi latè comprobo ;
30 aut ſecundus * conductor loco domini ſubro-
gatus non eſt , nec ab eo ceſſionem accepit , &
tunc tantùm abeſt , vt virtute ſcripturæ potiori
iure habendus ſit quam primus , ita vt eum ex-
pellere , poſſit , vt imò nullum penitus ius ha-
beat , cum perſonalis tantum actio ex locato
illi ſuperſit contra dominum , cum quo contra-
ctum iniuit , eiuſve heredem , vt liberum rei
vſum præſtet , ex reg.Tex. in l.actionum genera 24.
al.25. in primo , verſ.In perſonam , ff. de obligation.
& actionib.iuncta l. heredem 59.ff.de regulis iuris , cum
ſimil.& in terminis ex l.nos videamus 8. l.ſi quis do-
mum 9.l.ex conducto 15.§. 1. & 2.in fin. l. ſi vno 17.
(quæ aliàs eſt §.Papinianus d.l.ex conducto) §.planè
ſi fortè , l.ſi in lege 24.§.colonus , in princ. Et verſ.
Item vtiliter , l.ſi merces 25.§.1.in fin. l. qui fundum
32. & l. ſi fundus 33. illic : Teneri te actione ex con-
ducto , vt mihi frui liceat , cum aliis , ff.locati , l.11.
tit.8.part.5. tradunt , & proſequuntur optimè
vltra ordinarios Antonius Gomez. variar. reſol.
tom.2.cap.3.num. 1. 2. & 3. Octauus Cacheranus
deciſ.51.à num.8. Petrus Nicolaus Mocius de con-
tractibus tit. de locatione , cap.de ſubſtantialibus locat.
num. 10. Pet.Barboſ. in l.ſi filiofam.26.§.fin.num.3.
verſ. Et licèt colonus , ff.ſolu.matri D. Ludou. Pe-
guer. deciſ. mihi 214. à num.1. Paz in praxi 1.tom.
cap. 6.§.3.num.5. Morl. in empor.iuris tit. 10. in
præludiis præl. 3. num.20. Mantic. de contract lib. 5.
tit. 11. num. 3.& tit. 12. num.5. ac lib.22. titul. 23.
numer. 5.Ioannes Baptiſta Marcheſanus in praxi
commiſſ.1. p.tit. de commiſſione appellationis à man-
dato de euacuando , §.1.ſub num. 14. Antonius Fab.
in Codice ſui nominis , lib.4.tit.42. de locato , definit.
48. & 54. Gabriel. Pereir. deciſ. Luſitana 106. Io-
annes Wameſius conſ.61.num.1. & conſ.67. num. 3.
4. & 5. centur.3. Iacobus Caualerius deciſ. Rot.Ro-
mana 612.numer. 2.Farinac. deciſ. poſthum. part. 1.
deciſ.559. numer.1.& D.Pichardus ad §.item Ser-
uiana 7. num.33. & ad §.actionum 28. quæſt. 7. numer.
40. inſtituta de actionibus, Michael Reynoſo lib. ſin-
gulari obſeruationum iuris , obſeruation. 57. numer. 9.
Philip. Paſchalis de viribus patria poteſtatis , part.4.
cap. 6.numer. 4.& 6.Alphonſ. Guzman. de euictio-
nibus quæſt. 24.numer. 11. non verò aduerſus primum
conductorem , cum quo nihil contraxit , vt iidem
reſoluunt. Et in ſimili de ſubconductore * con- 31
ductoris , quod non teneatur ex eo contractu
actione perſonali domino primo locatori, docuit
Antonius Gom. d.cap. 3. num.12. ac eum referen-
tes Oſualdus Hilligerus ad Donellum lib.3. com-
mentar.cap.7.lit.D,& Cæſar Manentus deciſ.Man-
tuan. 39. numer.4. Et de conductore * rei , quam 32
dominus alij vendidit , vel donauit , aut alio
ſingulari titulo conceſſit , quod perſonali ex lo-
cato actione non poſſit ab hoc ſingulari ſucceſ-
ſore conueniri , vt in conductione perſeueret , vt
nec vice verſa hic ab illo , vt domini locationi
ſtet , traditum eſt in l.qui fundum 32.al. 35.ff.locati.
Niſi ſcilicet dominus eam actionem ſingulari ſuc-
ceſſori aduerſus conductorem cederet , vt decla-
rat ibi Bart. numer.3. quem referunt , & ſequun-
tur Ioannes Plateanus in l.cognouimus 3.numer.1.ad
fin.verſ.Et è conuerſo , Cod. de mancipiis, & colonis
lib.11.Gregorius Lop. in l.19. gloſſ. 3.verſ. Si ta-
men , tit.8.parti. 5. quibus addo Ludouic.Roman.
qui id rectè probat in l.ſi fili fam. 26.§. ſi vir in
quinquennium , num. 29.& 30 ff ſol. matri.Nec minus
obtinet illa reg.in conductore ad longum tempus,
qui non magis quam conductor ad tempus mo-
dicum poteſt per ſingularem ſucceſſorem abſque
domini ceſſione ad perſeuerandum cogi , quia
ſemper ex parte conductoris actio eſt perſonalis ,
quæ in eum tranſire nequit , vt cum Bart.quoque
in d.l.qui fundum , numer.2. verſ.Iſtud videtur, rectè
obſeruat Gregorius Lop.d.gloſſ.2. verſ. Sine condu-
xerit Et * de conducente rem à domino de nouen- 33
nio in nouennium ſub pacto de renouando , quam
dominus tranſacto primo nouennio alteri pro ſe-
quenti contra pactum locauit , quod aduerſus
tertium hunc nullam actionem habeat , ſed contra
dominum tantum ad intereſſe, docuit cum Ange-
lo , & aliis Cald. Pereira de renouat. emphyt.quæſt.9.
numer.5. verſ. Et quia per tale.Ac denique genera-
le eſt , vt perſonalis * actio abſque ceſſione non 34
competat aduerſus ſingularem rei poſſeſſorem, vel
detentorem , iuxta aliam regulam, quæ vulgò de-
promitur ex l.fin §.fin.ff.de contrah.empt.l. 1.§.ſi heres
precepto fundo , illic. Nec enim æris alieni perſonalis
actio fundum ſequitur, ff.ad S.C.Trebel l.2.illic : Quam
pecuniam vt poſſis petere, mandatis tibi ab eo actionibus
conſequeris , & l.non aduerſus 15.Cod. ſi cert.pet.l.cum
13.illic : Nam aduerſus negotiatores , quos ex mer-
cibus pecunias abſtuliſſe tuo debitori proponis , nullam
habes actionem , Cod.de obligation.& actionibus l. ſi is
qui 6. verſ.Aduerſus , Cod.depoſiti , l.cum precibus 4.
illic : Contra emptorem quidem te nullam habere actio-
nem perſpicis , Cod.de rerum permutatio. l.3.& fin. C.
de hereditarijs actionibus , l.dolus 10.illic : Sed con-
tra illum , cum quo contraxerat , Cod.de reſcind. ven-
dit. Quæ regula * procedit , etiam ſi obligatio ſit 35
contracta reſpectu rei tranſeuntis ad perſonam
ſingularis ſucceſſoris , quamadmodum ſimul pro-
bat d.l.fin.§.fin.de contrah. empt. (de cuius intelle-
ctu diſſertat. 24.non inconcinne agemus) optimus
Tex in l.quadam 9.§.nihil intereſt , verſ. Is autem,vbi
expendit